Európsky parlament
2014-2019

Dokument na schôdzu

B8-0597/2017

10.11.2017

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásení Rady a Komisie

predložené v súlade s článkom 123 ods. 2 rokovacieho poriadku

o dodržiavaní zásad právneho štátu na Malte
2017/2935(RSP)

Frank Engel
v mene skupiny PPE
Monica Macovei
v mene skupiny ECR
Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Nathalie Griesbeck, Sophia in ‘t Veld
v mene skupiny ALDE
Matt Carthy, Patrick Le Hyaric
v mene skupiny GUE/NGL
Judith Sargentini, Sven Giegold
v mene skupiny Verts/ALE

B8-0597/2017

Uznesenie Európskeho parlamentu o dodržiavaní zásad právneho štátu na Malte (2017/2935(RSP))

Európsky parlament,

– so zreteľom na články 2,4,5,6,9 a 10 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ),

– so zreteľom na článok 20 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ),

– so zreteľom na články 6,7, 8, 10, 11, 12 a 47 Charty základných práv Európskej únie,

– so zreteľom na Európsky dohovor o ľudských právach (EDĽP) a na súvisiacu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva,

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. januára 2014 o občianstve EÚ na predaj[1],

– so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv a množstvo dohovorov OSN o ľudských právach, ktoré sú záväzné pre všetky členské štáty,

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. marca 2014 s názvom Nový rámec EÚ na posilnenie právneho štátu (COM(2014)0158),

– so zreteľom na rozpravu v pléne o slobode médií na Malte, ktorá sa uskutočnila 24. októbra 2017,

– so zreteľom na zistenia Medzinárodného konzorcia investigatívnych novinárov a Európskej siete investigatívnej spolupráce z panamských dokumentov a maltských spisov,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2016 s odporúčaniami pre Komisiu o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva[2],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 24. októbra 2017 o legitímnych opatreniach na ochranu oznamovateľov konajúcich vo verejnom záujme pri odhaľovaní dôverných informácií spoločností a verejných orgánov[3],

– so zreteľom na správu a odporúčania Vyšetrovacieho výboru na preskúmanie prípadov porušenia práva Únie a nesprávneho úradného postupu pri jeho uplatňovaní v súvislosti s praním špinavých peňazí, vyhýbaním sa daňovým povinnostiam a daňovými únikmi (výbor PANA), a prílohu správy o služobnej ceste výboru na Malte,

– so zreteľom na článok 123 ods. 2 rokovacieho poriadku,

A. keďže Európska únia je spoločenstvo založené na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobode, demokracii, rovnosti, zásadách právneho štátu a rešpektovaní ľudských práv a

[1] Ú. v. EÚ C 482, 23.12.2016, s. 117.
[2] Prijaté texty, P8_TA(2016)0409.
[3] Prijaté texty, P8_TA(2017)0402.

keďže tieto hodnoty sú univerzálne a spoločné pre členské štáty;

B. keďže Charta základných práv Európskej únie je súčasťou primárneho práva EÚ; keďže sloboda prejavu a sloboda a pluralita médií sú zakotvené v článku 11 Charty základných práv Európskej únie a článku 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDĽP); keďže v súlade s článkom 2, článkom 3 ods. 1 a článkom 7 Zmluvy o EÚ má Únia možnosť konať s cieľom chrániť spoločné hodnoty, na ktorých je založená; keďže mechanizmus právneho štátu by sa mal rovnakou mierou uplatňovať na všetky členské štáty;

C. keďže EÚ je ústavným systémom, ktorý funguje na základe predpokladu vzájomnej dôvery, že členské štáty budú konať v súlade so zásadami demokracie, právneho štátu a základnými právami;

D. keďže nezávislosť súdnictva je zakotvená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie a článku 6 EDĽP a je základnou požiadavkou demokratickej zásady deľby moci;

E. keďže maltské protikorupčná investigatívna novinárka a blogerka Daphne Caruana Galizia bola zavraždená pri bombovom útoku na automobil 16. októbra 2017;

F. keďže jej zavraždenie viedlo k pouličným demonštráciám a protestom občianskej spoločnosti na Malte požadujúcim spravodlivosť, zodpovednosť a dodržiavanie zásad právneho štátu;

G. keďže v správe o monitorovaní pluralizmu v médiách za rok 2016 o Malte boli identifikované stredné (takmer vysoké) úrovne rizika so zreteľom na pluralitu trhu a politickú nezávislosť, ako aj faktory zvyšujúce riziko týkajúce sa nedostatku údajov o mediálnom trhu, nedostatočnej ochrany a samoregulácie novinárov a redakčnej nezávislosti, priameho politického vlastníctva médií a nedostatočnej mediálnej gramotnosti[1];

H. keďže Svetový index slobody tlače 2017 (uverejnený organizáciou Reportéri bez hraníc) označil za kľúčový faktor obmedzujúci slobodu prejavu na Malte zákony o hanobení, za porušenie ktorých možno uložiť pokutu alebo trest odňatia slobody a ktoré sa široko uplatňujú, predovšetkým zo strany politikov proti novinárom[2];

I. keďže maltský parlament v súčasnosti diskutuje o návrhu zákona navrhnutom maltskou vládou, ktorý ruší trestný čin urážky na cti a zavádza ad hoc zákaz akejkoľvek formy predbežných opatrení alebo príkazov v konaniach za urážku na cti alebo ohovárania podľa akéhokoľvek zákona[3];

---

[1] Nenadic, Iva, 2016. „Media Pluralism Monitor 2016 – in the EU and Beyond. Country report: Malta.“ (Monitorovanie plurality médií 2016 – Monitorovanie rizík pluralizmu médií v EÚ a za jej hranicami. Správa o krajine: Malta). Centrum pre pluralizmus v médiách a slobodu médií. K dispozícii na stiahnutie na adrese: http://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2016-results/malta/.

[2] Pozri https://rsf.org/en/malta

[3] Vláda Malty, Zákon o aktualizácii nariadenia o regulácii médií a záležitostí ohovárania a súvisiacich záležitostí“, článok 26 ods. 6. Pozri http://justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=28292&l=1

J. keďže Daphne Caruana Galizia čelila mnohým obvineniam z urážky na cti podaných politikmi z celého politického spektra na Malte;

K. keďže súd vydávajúci predbežné opatrenia v súvislosti s prípadom urážky na cti, ktorého účastníkom je minister vlády, zmrazil v tomto roku účty Daphne Caruany Galiziovej, a to pred vynesením rozhodnutia v tomto prípade;

L. keďže médiá na Malte informovali o tom, že sa dostali pod veľký tlak banky Pilatus, ktorá je stredobodom tvrdení o praní špinavých peňazí, aby stiahli alebo odstránili reportáže o nej; keďže banka Pilatus podala súdne žaloby v USA proti maltským médiám za poškodenie jej dobrého mena; keďže podľa informácií zo správy o plnení predpisov finančnej spravodajskej a analytickej jednotky (FIAU) sú klienti banky Pilatus prevažne politicky činné osoby z Azerbajdžanu, ale banka neuplatňovala zvýšenú povinnú starostlivosť vo vzťahu k týmto klientom, ako sa vyžaduje v smernici o boji proti praniu špinavých peňazí (AMLD); keďže jeden poslanec vládnej strany požiadal o vyšetrenie prípadu oznamovateľa FIAU;

M. keďže pred zavraždením Daphne Caruany Galiziovej z krajiny utiekol hlavný oznamovateľ v prípade obvinení z korupcie a prania špinavých peňazí politicky činných osôb na Malte;

N. keďže maltská vláda prijala zákon na ochranu oznamovateľov v roku 2013[1] a Malta je jedným z malej skupiny členských štátov EÚ, ktoré zakotvili osobitné opatrenia na ochranu oznamovateľov v zákone;

O. keďže podľa ústavy a zákonov Malty vymenúva policajného prezidenta predseda vlády, generálneho prokurátora vymenúva prezident na návrh predsedu vlády, a členovia súdnictva sú od roku 2017 vymenovaní po vypočutí kandidátov vo výbore[2]; keďže nezávislosť orgánov presadzovania práva a súdnictva na Malte môže byť ohrozená tým, že vláda je oprávnená vymenovať policajného prezidenta, vedúceho FIAU aj generálneho prokurátora;

P. keďže v rôznych správach médií sa uvádza, že veľké množstvo pracovných miest v maltských verejných podnikoch bolo vytvorených len niekoľko týždňov pred voľbami v júni 2017, z čoho pramenia obavy, že sa tak stalo z volebných dôvodov;

Q. keďže z odhalení panamských dokumentov z apríla 2016 vyplýva, že v databáze Medzinárodného konzorcia investigatívnych novinárov sa uvádza celkovo 714 spoločností spojených s Maltou; keďže tieto dokumenty obsahujú zistenia týkajúce sa súčasného predsedu vlády a bývalého ministra z predchádzajúcej administratívy, a vysokopostavených úradníkov;

R. keďže Európsky parlament usporiadal návštevu delegácie na Malte vo februári 2017 v rámci jeho vyšetrovania panamských dokumentov; keďže táto delegácia vo svojej správe zo služobnej cesty uviedla, že existujú dôvody domnievať sa, že maltský policajný zbor nie je dobre vybavený na to, aby si mohol riadne plniť svoje úlohy, čo

[1] Pozri http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=25151&l=1
[2] Zákon č. XLIV z roku 2016, článok 5 (96A) http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=27835&l=1

poukazuje na možný prípad nesprávneho úradného postupu; keďže táto delegácia poznamenala, že počet odsúdení a zabavení majetku v súvislosti s praním špinavých peňazí na Malte sa javí ako mimoriadne nízky v porovnaní s priemerným počtom správ, ktoré polícii zasiela FIAU; keďže počas služobnej cesty delegácie jeden štátny úradník a bývalý minister odmietli žiadosť o stretnutie s členmi výboru PANA;

S. keďže FIAU v dvoch tajných správach o Malte z roku 2016, ktoré boli uverejnené v máji 2017, dospela k záveru, že existuje dôvodné podozrenie z prania špinavých peňazí v súvislosti s vládnym predstaviteľom; keďže tretia správa uverejnená v rovnakom čase obsahovala podrobné informácie o kontrolách vykonávaných FIAU v banke Pilatus, ktoré údajne zistili porušenie maltských právnych predpisov proti praniu špinavých peňazí; keďže proces udeľovania licencie banke Pilatus bol veľmi rýchly v porovnaní s priemerným časom potrebným na zabezpečenie súladu s normami stanovenými v smernici o kapitálových požiadavkách;

T. keďže vedúci FIAU a policajný prezident, ktorých priamo dosadzuje vláda, odstúpili krátko po dokončení týchto správ; keďže nebolo začaté žiadne policajné vyšetrovanie týchto závažných obvinení z prania špinavých peňazí týkajúcich sa politicky činných osôb vrátane člena; keďže v prípade uvedených prípadov boli vymenovaní sudcovia; keďže dvaja pracovníci FIAU boli prepustení po úniku správ FIAU v tlači;

U. keďže Európska komisia bola informovaná o týchto tvrdeniach najneskôr v júni 2017 so žiadosťou, aby uskutočnila ďalšie vyšetrovanie týkajúce sa Malty a jej dodržiavania a náležitého vykonávania tretej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí a smernice o kapitálových požiadavkách;

V. keďže občianstvo EÚ je jedným z jej hlavných výdobytkov a keďže podľa zmlúv patria otázky pobytu a občianstva do výlučnej pôsobnosti členských štátov; keďže EÚ má právomoc monitorovať protikorupčné postupy zo strany členských štátov;

W. keďže podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie je na každom členskom štáte, aby s náležitým ohľadom na právo Únie stanovil podmienky pre nadobúdanie a stratu štátnej príslušnosti; keďže od nadobudnutia platnosti Maastrichtskej zmluvy znamená udelenie štátnej príslušnosti členského štátu zároveň udelenie občianstva EÚ a tým aj silné dodatočné práva, čo znamená, že rozhodnutia o štátnom občianstve členského štátu nie sú neutrálne vo vzťahu k iným členským štátom a EÚ;

X. keďže maltská vláda v roku 2014 vytvorila program pre individuálnych investorov, v rámci ktorého predáva maltské občianstvo a občianstvo EÚ štátnym príslušníkom tretích krajín za 650 000 EUR; keďže zoznam príjemcov tohto občianstva zostáva nejasný, pretože nie sú uvedení v uverejnenom zozname naturalizovaných občanov; keďže z uniknutej správy FIAU z roku 2016 vyplývajú obavy z možnej korupcie pri riadení tohto programu;

Y. keďže vláda riadením tohto programu pre individuálnych investorov poverila sprostredkovateľa Nexia BT, ktorý sa uvádza v panamských dokumentoch ako iniciátor trustových a offshore spoločností pre politicky činné osoby na Malte vrátane člena vlády; keďže z panamských dokumentov vyplýva, že BT Nexia konal pri poskytovaní všetkých informácií potrebných na identifikáciu skutočného vlastníctva s nedostatočnou

náležitou starostlivosťou;

Z. keďže v správe finančnej spravodajskej skupiny Europolu s názvom „Od podozrenia k akcii – premena finančného spravodajstva na väčší operačný dosah“ sa zdôrazňuje, že niektorí účastníci, medzi ktorých patria aj zločinecké organizácie, zneužili aspekty internetového odvetvia Malty na pranie výnosov z trestnej činnosti; keďže toto by sa nemalo chápať tak, že sa to týka tohto odvetvia ako celku;

1. dôrazne odsudzuje zavraždenie Daphne Caruanovej Galiziovej a vyzýva maltskú vládu, aby využila všetky zdroje na to, aby boli jej vrahovia postavení pred súd;

2. žiada nezávislé medzinárodné vyšetrenie vraždy Daphne Caruanovej Galiziovej; berie na vedomie, že maltské orgány požiadali o účasť medzinárodných orgánov presadzovania práva vrátane Federálneho vyšetrovacieho úradu USA a holandských forenzných odborníkov v tejto oblasti; požaduje plné zapojenie Europolu do vyšetrovania prípadu po celú dobu jeho trvania;

3. konštatuje, že ochrana investigatívnych novinárov a oznamovateľov korupcie je životne dôležitá, pokiaľ ide o záujmy spoločnosti; vyzýva maltské orgány a všetky členské štáty EÚ, aby zaistili ochranu osobnej bezpečnosti a živobytia oznamovateľov korupcie a novinárov;

4. vyzýva Konferenciu predsedov, aby zriadila európsku cenu Daphne Caruany Galiziovej za investigatívnu žurnalistiku, ktorá by sa každoročne udeľovala za vynikajúcu investigatívnu žurnalistiku v Európe;

5. vyjadruje poľutovanie nad tým, že vývoj na Malte viedol v uplynulých rokoch k vážnym obavám, pokiaľ ide o zásady právneho štátu, demokraciu a základné práva vrátane slobody médií a nezávislosti polície a súdnictva;

6. vyzýva Komisiu, aby nadviazala dialóg s maltskou vládou, pokiaľ ide o fungovanie právneho štátu na Malte a aby sa zabezpečilo dodržiavanie európskych hodnôt; vyzýva Komisiu, aby Parlament riadne informovala o svojich posúdeniach; pripomína, že je potrebné pravidelne uskutočňovať monitorovanie a viesť dialóg za účasti všetkých členských štátov, Rady, Komisie a Európskeho parlamentu, aby sa zaručila ochrana základných hodnôt EÚ týkajúcich sa demokracie, základných práv a právneho štátu, ako sa uvádza v uznesení Európskeho parlamentu z 25. októbra 2016 o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva[1];

7. vyjadruje poľutovanie nad tým, že viaceré závažné obvinenia z korupcie a porušenia povinností boja proti praniu špinavých peňazí a bankového dohľadu polícia na Malte nevyšetrila, čo predstavuje hrozbu pre právny štát v tomto členskom štáte; berie na vedomie, že prebiehajú viaceré súdne vyšetrovania týkajúce sa niektorých z týchto obvinení; osobitne vyjadruje poľutovanie nad tým, že na Malte doteraz nedošlo k policajnému vyšetrovaniu odhalení panamských dokumentov a politicky činných osôb uvedených v uniknutej správe FIAU, a poznamenáva, že niektoré osoby uvedené v správach FIAU sú aj naďalej členmi vlády; vyzýva maltského policajného prezidenta, aby takéto vyšetrovanie začal;

[1] Prijaté texty, P8_TA(2016)0409.

8. berie na vedomie pripomienky predsedu najvyššieho súdu Malty, pokiaľ ide o zásady právneho štátu, a podporuje jeho tvrdenie, že bez riadneho presadzovania práva právny štát na Malte nemôže byť zaručený[1];

9. vyjadruje znepokojenie nad tým, že v správe, ktorú vypracoval výbor PANA po svojej návšteve Malty, sa uvádza, že verejné inštitúcie zodpovedné za dodržiavanie predpisov, vyšetrovanie podvodov a finančnej trestnej činnosti sú vysoko spolitizované;

10. vyzýva Komisiu, aby overila, či Malta dodržiava tretiu smernicu o boji proti praniu špinavých peňazí a smernicu o kapitálových požiadavkách; poznamenáva, že Malta je jedným z niekoľkých členských štátov, proti ktorým Komisia začala počiatočné konanie o porušení za to, že netransponovali štvrtú smernicu o boji proti praniu špinavých peňazí do stanoveného termínu 26. júna 2017; berie na vedomie, že táto transpozícia prebieha;

11. vyzýva maltské orgány dohľadu a súdy, aby vyšetrili proces udeľovania licencie banke Pilatus, najmä pokiaľ ide o plnenie požiadaviek na odbornosť a vhodnosť v riadiacich orgánoch finančných inštitúcií, ako sa uvádza v smernici o kapitálových požiadavkách, a aby preskúmali dodržiavanie smernice o boji proti praniu špinavých peňazí zo strany Nexia BT;

12. pripomína často vyjadrované znepokojenie poslancov nad získavaním občianstva prostredníctvom investičných systémov vo všeobecnosti na Malte a v iných členských štátoch EÚ; vyzýva Maltu, aby objasnila, kto si kúpil maltský pas a všetky práva, ktoré s ním súvisia, a aké záruky sú zavedené s cieľom zaručiť, že všetci títo noví občania skutočne strávili rok na Malte pred jeho zakúpením; vyzýva Komisiu, aby monitorovala takéto programy v členských štátoch, pretože tieto štáty musia pri výkone svojich právomocí v oblasti štátnej príslušnosti brať náležitý ohľad na právo Únie;

13. vyzýva Maltu a všetky ostatné členské štáty, aby zabezpečili, že boj proti daňovým únikom je prioritou a že na túto problematiku sú vyčlenené všetky potrebné zdroje;

14. vyjadruje poľutovanie nad rozhodnutím Komisie nezverejniť správu EÚ o boji proti korupcii v roku 2017;

15. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov, Rade Európy a prezidentovi Maltskej republiky.

[1] http://www.independent.com.mt/articles/2017-10-02/local-news/Chief-Justice-boldly-speaks-out-about-rule-of-law-need-for-proper-law-enforcement-6736179695